

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący)

SSN Maciej Kowalski

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko J. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 26 stycznia 2023 r.

w Izbie Cywilnej w Warszawie,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 30 sierpnia 2022 r., sygn. akt VII AGa 480/20,

1. oddala zażalenie;

**2. zasądza od J. P. na rzecz E. spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 30 sierpnia 2022 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku tego Sądu z 1 września 2021 r. Sąd drugiej instancji wskazał, że postanowieniem z 7 lipca 2022 r. oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego 21 lipca 2022 r. Opłata od skargi kasacyjnej nie została jednak uiszczona.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pozwany, zaskarżając je w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz na podstawie art. 380 w zw. z art. 397 § 3 i art. 398²¹ k.p.c. także o objęcie badaniem prawidłowości postanowienia z 7 lipca 2021 r. Zaskarżonemu orzeczeniu pozwany zarzucił naruszenie:

1) art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1125 ze zm., dalej: „u.k.s.c.”) przez błędne uznanie, że całokształt sytuacji finansowej strony wnioskującej pozwala na przyjęcie, że pozwany jest w stanie ponieść opłatę sądową od skargi kasacyjnej w kwocie 7212 zł bez uszczerbku koniecznego dla utrzymania siebie i rodziny,

2) art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej pozwanego.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący wniósł w zażaleniu o zbadanie postanowienia z 7 lipca 2021 r., odmawiającego zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy jest uprawniony do skontrolowania prawidłowości tego, niezaskarżalnego odrębnie, postanowienia na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Według art. 102 ust. 1 u.k.s.c. zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Niemożność poniesienia kosztów postępowania, w całości lub części, powinna mieć charakter obiektywny, na który strona nie ma realnego wpływu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 marca 1987 r., I CZ 26/87, OSNCP 1988, nr 7-8, poz. 103; z 4 lutego 2005 r., III SPP 11/05, OSNP 2005, nr 16, poz. 260). Ze zwolnienia od kosztów nie może natomiast korzystać osoba, która ma możliwość dokonania stosownych oszczędności, przewidując możliwość prowadzenia postępowania sądowego i ponoszenia z tego tytułu określonych kosztów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80; z 14 października 1983 r., I CZ 151/83, OSNCP 1984, nr 5, poz. 82; z 24 września 1984 r., II CZ 104/84).

Sąd Najwyższy podziela ocenę sytuacji majątkowej i możliwości finansowych skarżącego, stanowiącą podstawę postanowienia Sądu Apelacyjnego o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych, przedstawioną w zasadniczych powodach tego rozstrzygnięcia (zob. art. 357 § 5 k.p.c.). Przede wszystkim za niewiarygodne należy uznać twierdzenia skarżącego jakoby jedynym źródłem utrzymania czteroosobowej rodziny pozwanego była prowadzona przez niego jednoosobowa działalność gospodarcza, z której w 2021 r. dochód wyniósł 24 959,35 zł (oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania – k. 2063-2065; oświadczenie uzupełniające – k. 2118). Pozwany nie sprecyzował, jakie są jego comiesięczne zobowiązania i stałe wydatki, wskazując jedynie na opłatę za media w wysokości 1000 zł miesięcznie. Zasady doświadczenia życiowego nie pozwalają na przyjęcie, że czteroosobowa rodzina utrzymuje się za około 1000 zł miesięcznie. W tym kontekście nie jest w szczególności jasne, z jakich środków pozwany w takiej sytuacji prowadził remont domu. Te okoliczności budzą uzasadnione i istotne wątpliwości co do rzetelności złożonego oświadczenia.

Sąd Najwyższy podziela przy tym stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skoro z zeznania podatkowego PIT-28 wynika, iż pozwany w 2020 r. uzyskał przychody w kwocie 558 451 zł, to miał możliwość poczynienia oszczędności na poczet kosztów postępowania, którego już w tym czasie był stroną.

Nie bez znaczenia pozostaje również, że skarżący jest właścicielem czterech nieruchomości o znacznej wartości, w tym jednej o wartości 450 000 zł. Za niewiarygodne należy natomiast uznać wyjaśnienia pozwanego, że podając początkowo wartość tych nieruchomości, pomylił się, zawyżając ich wartość dziesięciokrotnie w stosunku do wartości rynkowej.

Nie ma więc podstaw, aby rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie odmowy zwolnienia pozwanego od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej uznać za wadliwe w świetle art. 102 ust. 1 u.k.s.c. W konsekwencji skarga kasacyjna skarżącego została zasadnie odrzucona.

Z tego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, a zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10

ust. 2 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) obciążył pozwanego kosztami postępowania zażaleniowego.